

MEMORANDUM 2019

HET MEMORANDUM VAN DE GERECHTSDEURWAARDERS: EEN BIJDRAGE AAN EEN JUSTITIE OP MENSENMAAT

NATIONALE KAMER VAN GERECHTSDEURWAARDERS
Henri Jasparlaan 93 - 1060 SINT-GILLIS

Het memorandum van de gerechtsdeurwaarders: een bijdrage aan een justitie op mensenmaat*

Vanuit een taboeloze en toekomstgerichte kijk op onze hoedanigheid als ministerieel en openbaar ambtenaar schuiven we een aantal aanbevelingen naar voren die een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van een kwaliteitsvolle en betrouwbare justitie die dicht bij de burger staat. De rode draad hierbij is het rapport over de modernisering van ons beroep, dat werd opgesteld door twee experts in 2018, en de daaraan voorafgaandelijke en aansluitende bevragingen van de beroepsgroep.

Eigen aan een gerechtsdeurwaarder is dat hij zich onpartijdig opstelt tegenover de partijen. Deze bijzondere rol biedt potentieel dat vandaag onderbenut blijft. Een gerechtsdeurwaarder is immers meer dan een loutere uitvoerder. Hij is een juridische professional die informatie verstrekt, bemiddelt en uitvoert, en daarbij de belangen van alle partijen in acht neemt. Bovendien is hij als intermediair tussen justitie en maatschappij vaak het eerste contact van burgers met de gerechtelijke wereld. Hij moet dan ook garant staan voor een onberispelijke service.

U zal lezen hoe wij vanuit ons beroep willen bijdragen aan een justitie op mensenmaat, die ambieert om de best mogelijke kwaliteit te leveren voor iedereen.

*Gezamenlijk opgesteld door de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders (NKGB), de Conferentie van de Vlaamse Gerechtsdeurwaarders (CVG), de Nationale Vereniging van Kandidaat- en Stagiair-Gerechtsdeurwaarders (NVKSG), l'Union Francophone des Huissiers de Justice (UFHJ), en het juridisch maatschappelijk kenniscentrum voor gerechtsdeurwaarders.

01.

INHOUDSTAFEL

02.	Helder communiceren	5
03.	Vervullen van de informatieplicht naar de rechtzoekende	7
04.	Modern invorderen	10
05.	Digitalisering en werklastermindering	11
06.	Oprichting van een onafhankelijke tuchtrechtbank	12
07.	Modernisering van het ambt	13

CONTACT

Communicatiedienst

02/533.98.04
pers@sam-tes.be

Henri Jasparlaan 93, 1060 Sint-Gillis

02.

HELDER COMMUNICEREN

2.1 Modelakten

Helder communiceren is een basisvereiste voor een toegankelijke justitie en een beter begrip ervan. Dat geldt zeker voor gerechtsdeurwaarders die vaak het eerste contact van de burger met justitie zijn. Of het nu gaat om de betekening van een dagvaarding of over een beslag, correct en helder informeren is onontbeerlijk.

Vanuit deze bezorgdheid werden op het intranet van de NKGB modelakten van de meeste frequent gebruikte akten van gerechtsdeurwaarders ter beschikking gesteld. Een volgende stap bestaat erin om de tarifaire afkortingen te vereenvoudigen en te verduidelijken.

2.2 Communicatieplatform met OCMW's en CAW's

Hoewel de gerechtsdeurwaarders en de maatschappelijke hulpinstanties, zoals CAW's en OCMW's, bondgenoten moeten zijn in de strijd tegen schulden(over)last, staan ze vaak wantrouwig tegenover elkaar.

Daarom stellen we voor om een online communicatieplatform te ontwikkelen waardoor gerechtsdeurwaarders en sociale hulpinstanties per gerechtelijk arrondissement met elkaar op een gestructureerde wijze kunnen communiceren en gegevens uitwisselen. Hierbij wordt enkel informatie gevraagd en uitgewisseld die strikt noodzakelijk is voor de opmaak en de uitvoering van een afbetalingsplan. Uiteraard zal dat platform GDPR-compliant zijn.

We rekenen op de steun van de wetgever voor de uitrol van dit platform.

2.3 Transparant tarief

2.3.1 Een vereenvoudigd tarief in de gerechtelijke fase

De gerechtsdeurwaarders kennen de nood aan een transparanter tarief voor hun akten. We vragen wel om hierbij de volledige context in ogenschouw te nemen, dus ook rekening te houden met de fiscaliteit op de akten (zoals de BTW en registratierechten), alsook met de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder en de leefbaarheid van zijn kantoor.

Vanuit de beroepsgroep werken we een vereenvoudigd tarief uit, dat duidelijk is voor alle partijen.

We vragen een open debat over het wettelijk tarief van een gerechtsdeurwaarder en de nodige ondersteunende legislatieve stappen.

Gezien de toegenomen fiscale lasten worden gedragen door de partijen en deze ook remmend werken op de toegang tot het gerecht, vragen wij om de BTW en de achterhaalde registratierechten op de prestaties van gerechtsdeurwaarders te herzien.

2.3.2 Een aanpassing van de wet 2002 inzake minnelijke invordering

De wet van 20 december 2002 betreffende de minnelijke invordering bevat hiaten die kostenverhogend voor de consumenten kunnen zijn.

We stellen voor om deze wet aan te passen, in het bijzonder de contractueel bepaalde bijkomende vergoedingen (zoals omschreven in artikel 5), waarbij er voldoende waarborgen voor de bescherming van de consument worden ingebouwd. We vragen dan ook om betrokken te worden bij een hervorming van deze wet.

03.

VERVULLEN VAN DE INFORMATIEPLICHT NAAR DE RECHTZOEKENDE

In plaats van aangewezen te worden als een onderdeel van de “schuldenindustrie”, zien wij onszelf als een deel van de oplossing. Een gerechtsdeurwaarder heeft dan ook de opdracht om de schuldeiser én de schuldenaar ten volle preventief te informeren (art. 519, §3 Ger.W.). Hij is immers meer dan een “uitvoeringsagent”.

Daartoe is een volledig en accuraat zicht op de solvabiliteit van een schuldenaar onontbeerlijk.

Dat laat een gerechtsdeurwaarder o.a. toe om de schuldeiser, zonder de financiële draagkracht van een schuldenaar te hypothekeren, een bepaalde procedure te adviseren dan wel de invordering wegens insolventie op te schorten en de schuldenaar eventueel te oriënteren naar de sociale hulpverlening.

Hiertoe zijn volgende elementen nodig:

3.1 Verruimde toegang tot de relevante databanken in functie van het solvabiliteitsonderzoek

Een gerechtsdeurwaarder moet alle relevante gegevens kunnen verzamelen over de activa (gebouwen, auto, inkomen, ...) en passiva (schulden, kredieten, faillissementen, ...) van een schuldenaar.

Vandaag heeft hij slechts een beperkte en onvolledige toegang tot deze noodzakelijke informatie.

Door de bevoegdheid van een gerechtsdeurwaarder om solvabiliteitsonderzoeken uit te voeren, één van zijn wettelijke opdrachten, in elke fase van de procedure verder uit te breiden, kan hij er nog meer toe bijdragen om steriele en nodeloos kostelijke procedures te vermijden.

Daarom vragen wij, als openbare ministeriële ambtenaren, een uitbreiding van de onderzoeksmiddelen om, onder strikte toegangsvereisten en controlemechanismen, solvabiliteitsonderzoeken uit te voeren. Hiervoor is een gereguleerde, rechtstreekse toegang tot de relevante databanken en bijkomende informatiebronnen noodzakelijk.

Naast een effectief instrument in het kader van armoedebestrijding kan dit ook dienstig zijn in de strijd tegen sociale en fiscale fraude. Het solvabiliteitsonderzoek zou eveneens gebruikt kunnen worden in het kader van een collectieve schuldenregeling en het aanvragen van consumentenkredieten.

3.2 Omvorming van het Centraal Bestand van berichten tot de centrale solvabiliteitsdatabank

Elk lid van de Europese Unie moet een centrale solvabiliteitsdatabank ter beschikking hebben. Ons land schiet hierin tekort.

Gezien het Centraal Bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht, collectieve schuldenregeling en protest (CBB), dat in 2011 in gebruik werd genomen, zijn efficiëntie bewijst met meer dan 10 miljoen opzoekingen per jaar, stellen we voor om dit bestand uit te breiden tot de centrale solvabiliteitsdatabank.

Deze zou als een kruispunt-databank de toegangen bundelen tot alle gegevens die relevant zijn om de solvabiliteit van een partij te onderzoeken.

Op die manier kan het CBB nog meer pertinente informatie opslaan, bijvoorbeeld over huurachterstallen, faillissementen en uithuiszettingen. Hierdoor zou het CBB (zoals werd vooropgesteld bij de oprichting ervan) een grote toegevoegde waarde bieden om inzichten te verwerven en analyses te maken over tendensen op het vlak van schuldopbouw en het functioneren van invorderingsprocedures.

We vragen een open discussie over dit voorstel, gevolgd door wetgevende initiatieven.

3.3 Bescherming van de schuldenaar tegen schulden(over)last

Voor ondernemingen bestaan er procedures die waarschuwen voor ernstige financiële moeilijkheden, voor particulieren is dat niet het geval. Nochtans zou een systeem van knipperlichten voor particulieren een manier zijn om mensen tegen schuldopstapeling te beschermen.

Via een verruimd CBB zou het mogelijk zijn dat gerechtsdeurwaarders op basis van objectieve knipperlichten beschermende maatregelen aanbevelen. Een gedwongen collectieve schuldenregeling is daarbij een optie, in vergelijking met het persoonlijk faillissement in het buitenland.

We vragen een stem in het debat over de schuldenindustrie, waarbij eveneens de aandacht wordt gevestigd op het ontstaan van (nieuwe) schulden en de preventie ervan, zodat er passende maatregelen worden genomen om mensen te beschermen tegen schuldenoverlast.

3.4 Actieve hulp bij de opsporing van fictieve adressen en wantoestanden

In het kader van zijn wettelijke taken gaat een gerechtsdeurwaarder geregeld langs op plaatsen die hem niet bewoond of bezet lijken door de persoon of de onderneming die er wettelijk ingeschreven is.

Wij stellen voor om de overheid op een gestructureerde wijze te steunen in haar strijd tegen fictieve adressen. Daartoe kunnen wij een bericht van vermoedelijk fictief adres neerleggen in het CBB. Dit bericht wordt vervolgens automatisch doorgestuurd naar de bevoegde autoriteiten (parket, politie, KBO, lokale besturen, ...), die de nodige maatregelen kunnen treffen (bijvoorbeeld de vennootschap schrappen op dat adres). Hierbij is het noodzakelijk om een duidelijk kader te voorzien betreffende de aansprakelijkheid van de melding en de opvolging ervan, zowel voor de geïnformeerde autoriteiten als voor de gerechtsdeurwaarders.

Op deze manier worden nutteloze kosten en procedures vermeden en kunnen we tegelijk meewerken aan de strijd tegen sociale en fiscale fraude (bv. BTW-carrousel).

Hoewel een gerechtsdeurwaarder vandaag reeds de bevoegde diensten inlicht over wantoestanden en vermoedelijke misdrijven, stellen wij bijkomend voor om een centraal meldpunt op te richten. Hierdoor zal deze informatie digitaal, gestructureerd en automatisch naar de bevoegde autoriteiten (politie, OCMW, ...) worden doorgestuurd. Deze openbare dienstverlening van de gerechtsdeurwaarders zorgt meteen ook voor een administratieve vereenvoudiging. Wij vragen om ondersteuning en medewerking bij de uitrol van deze initiatieven.

04.

MODERN INVORDEREN

4.1 Uitbreiding van de IOS-procedure

In 2016 werd een nieuwe buitengerechtelijke invorderingsprocedure voor onbetwiste geldschulden in B2B-relaties ingevoerd. Naast de beoogde werkdrukvermindering van de ondernemingsrechtbanken, bewijst deze procedure sneller, efficiënter en goedkoper te zijn dan de traditionele weg en omvat ze bovendien een minimale rechtelijke toetsing.

De grote kracht van deze procedure bestaat erin dat een gerechtsdeurwaarder een schuldenaar ontmoet bij de betekening van de aanmaning tot betalen. Hierdoor kan hij zijn wettelijke bemiddelende taak uitoefenen door de betrokken persoon, zo nodig, de mogelijkheid van een afbetalingsplan voor te leggen. In ongeveer 45% van de gevallen wordt in dit stadium een oplossing gevonden.

Wij vragen in eerste orde een uitbreiding van de IOS-procedure naar consumentenzaken. Een absolute voorwaarde is dat de nodige extra consumentenbescherming wordt gewaarborgd en daarbij ook controlemechanismen worden ingevoerd.

4.2 De bevoegdheid om alle verzoekschriften te ondertekenen in het kader van zijn opdrachten

De gerechtsdeurwaarder is de hoofdrolspeler op het vlak van de tenuitvoerlegging. Nochtans is zijn rol vandaag gelimiteerd, omdat hij niet de bevoegdheid heeft om alle nodige verzoekschriften te ondertekenen. De gerechtsdeurwaarder kan bijvoorbeeld geen verzoekschrift ondertekenen om een bewarend beslag op roerende en onroerende goederen te mogen leggen.

Wij stellen voor dat een gerechtsdeurwaarder de totale bevoegdheid van de uitvoering krijgt, binnen het kader van zijn opdrachten en in het bijzonder bij bewarend en uitvoerend beslag. Dat zou niet enkel een voordeel aan transparantie opleveren, maar zal ook de efficiëntie van de rechtsvoortgang bevorderen (proceseconomisch).

4.3 Verbod op verplichte resultaatsverbintenis bij overheidsopdrachten

Bij overheidsopdrachten wordt het steeds gebruikelijker dat de gunning ervan afhankelijk wordt gesteld van de voorwaarde dat de inschrijver (advocaat, incassobureau, gerechtsdeurwaarder) een vast terugvorderingspercentage ontvangt. Wordt deze resultaatsverplichting niet nagekomen door de begunstigde van de opdracht, dan krijgt hij een financiële sanctie.

Een dergelijke resultaatsverbintenis ondermijnt het beginsel van de vrije concurrentie, kan de onafhankelijkheid van een gerechtsdeurwaarder aantasten en kan aldus de belangen van de consument schaden.

We vragen bijgevolg aan de wetgever om regulerend op te treden.

05.

DIGITALISERING EN WERKLASTVERMINDERING

Een efficiënte, toegankelijke justitie heeft baat bij minder administratie en dus een lagere werklast, waardoor rechters meer tijd hebben voor hun kerntaak: recht doen gelden. Digitalisering speelt hierin een belangrijke rol, weliswaar in die zin dat het voor ons een middel is om de dienstverlening performanter te maken. Het is geen doel *an sich*.

5.1 Een transparant register van plaatsvervangingen, waarbij het parket ontlast wordt

Het systeem van plaatsvervangingen moet volledig worden gedigitaliseerd zodat mogelijke fouten of misbruiken worden uitgesloten, een strikte controle op de naleving ervan mogelijk wordt en het openbaar ministerie wordt ontlast.

Wij wensen het vertrouwen in de integriteit van ons beroep te versterken door het systeem van plaatsvervangingen volledig te digitaliseren. Het register van de plaatsvervangingen wordt gekoppeld aan het Centraal Register van gedematerialiseerde authentieke akten van de gerechtsdeurwaarders. Dat is het register waarin alle akten (papieren en elektronische, burgerlijke en strafzaken) integraal worden opgeslagen. Hierdoor zal de controle op de plaatsvervangingen inherent deel uitmaken van het systeem.

Door de invoering van dit register moet bovendien niet langer elke aanvraag voor een plaatsvervangings worden voorgelegd aan de procureur des Konings, wat voor een werklastvermindering zal zorgen. Wij vragen politieke ondersteuning en initiatieven terzake.

5.2 Inleidingsplatform

We onderschrijven de ambitie om de procesgang steeds verder te informatiseren. Daartoe stellen we voor om het Centraal Register van gedematerialiseerde authentieke akten van de gerechtsdeurwaarders aan te vullen met alle stukken die een geding inleiden, of het nu gaat over dagvaardingen of verzoekschriften.

Een centraal platform voor alle processtukken, dat toegankelijk is voor alle actoren van justitie, zal de procedure automatiseren en de toegang tot het gerecht vergemakkelijken. Door de tussenkomst van de gerechtsdeurwaarder wordt de rechtszekerheid gewaarborgd. De rolstelling en de daaropvolgende oproeping van de partijen zullen dan automatisch verlopen.

5.3 Het uitbreiden van het toepassingsgebied van de vaststellingen

Gerechtsdeurwaarders worden regelmatig ingeschakeld om vaststellingen te doen, bijvoorbeeld bij stormschade of uitgevoerde bouwwerken, maar er wordt ook op hen beroep gedaan bij officiële wedstrijden en boedelbeschrijvingen. Gerechtsdeurwaarders zijn immers gelegitimeerd om, in hun hoedanigheid van ministerieel ambtenaar, een proces-verbaal van vaststelling op te maken. Dit PV heeft authenticiteit en kan dusdanig als bewijs worden gebruikt.

Wij pleiten ervoor om deze natuurlijke opdracht van een gerechtsdeurwaarder inzake met vaststellingen uit te breiden.

06.

OPRICHTING VAN EEN ONAFHANKELIJKE TUCHTRECHTBANK

Adequate tuchtregels en de performante handhaving ervan garanderen een optimale dienstverlening en vertrouwen in gerechtsdeurwaarders, zowel intern als extern.

Wij wensen volledige transparantie te bieden in de tuchtprocedure door een onafhankelijke tuchtrechtbank op te richten, gemeenschappelijk voor notarissen en gerechtsdeurwaarders. Hierbij moeten de bevoegde organen, de procedurele aspecten en het type van sancties worden herdacht, door afzonderlijke auditoraten op te richten voor elk van de betrokken beroepen. We hebben hiertoe reeds een afgewerkt voorstel voorhanden.

Wij vragen om de oprichting van een onafhankelijke tuchtrechtbank prioritair te behandelen in de komende legislatuur.

07.

MODERNISERING VAN HET AMBT

7.1 Hervorming van de stage

De nadruk moet liggen op het belang van een hoog kwaliteitsvolle stage, zowel wat kennisverwerving als praktijkervaring betreft.

Daarom investeert de NKGB in de kwaliteit van de stage en zal ze verdergaan op de ingeslagen weg. Zo wordt een vademecum uitgewerkt, waarin onder meer het stagereglement, een stageovereenkomst en het stageprogramma zijn opgenomen. Daarnaast wensen we ook een betere controle op de invulling en het verloop van de stage in te voeren, dit alles rekening houdend met het volledige benoemingstraject.

7.2 Herwaardering van het statuut van kandidaat-gerechtsdeurwaarder

Gemiddeld wordt een gerechtsdeurwaarder benoemd op 44 jaar. In vergelijking met een notaris die gemiddeld benoemd wordt op 33 à 35 jaar, is dat dus vrij laat om een volwaardige loopbaan te kunnen uitbouwen.

Om de jongere generaties een perspectief te bieden op de uitbouw van een volwaardige loopbaan en een positie binnen de beroepsstructuur, willen we het statuut van kandidaat-gerechtsdeurwaarder herwaarderen. Hierbij zijn twee aspecten essentieel:

- een hervorming van het benoemingstraject, dat vandaag minstens 9 jaren in beslag neemt nadat de rechtenstudie werd voltooid.
- een aanpassing van de eigen interne raden en commissies, rekening houdend met de reële samenstelling van de beroepsgroep.

7.3 Overheidsfinanciering van de benoemingscommissies

Met de oprichting van onafhankelijke benoemingscommissies wou de wetgever de toegang tot het beroep van gerechtsdeurwaarder op een transparante en objectieve wijze organiseren.

Naar analogie met de benoemingscommissies voor het notariaat vragen wij dat er een gelijkaardige dotatie voor de benoemingscommissies van de gerechtsdeurwaarders wordt toegekend.

7.4 Juridische omkadering voor associaties tussen kandidaat-gerechtsdeurwaarders en gerechtsdeurwaarders

De hervorming van het statuut van de gerechtsdeurwaarder schreef het begrip ‘geassocieerde kandidaat’ in artikel 523 van het Gerechtelijk Wetboek in. Zo wordt er bepaald dat ingeval van een associatie tussen een titularis-gerechtsdeurwaarder en een kandidaat-rechtsdeurwaarder, de geassocieerde kandidaat-gerechtsdeurwaarder, indien nodig, wordt aangewezen als waarnemend gerechtsdeurwaarder. Dit zou eveneens bijdragen aan de herwaardering van het statuut van de kandidaat-gerechtsdeurwaarder.

De rechten en plichten van de kandidaat-gerechtsdeurwaarder zijn echter niet geregeld in deze associatievorm. Wij pleiten ervoor om deze vast te leggen in een juridisch kader.

7.5 Reorganisatie van de beroepsstructuren

Een beroepsgroep die staat voor een integere en kwaliteitsvolle dienstverlening moet worden omkaderd door een slagkrachtige en toekomstgerichte beroepsorganisatie. Dat dient weerspiegeld te worden in haar werking, reglementen en organen.

Na een evaluatie van de doorgevoerde wijzigingen in 2014 is gebleken dat diverse beleidsorganen en structuren op arrondissementeel en nationaal vlak moeten worden aangepast om een vlotte werking van de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders te waarborgen.

Daarnaast wensen we onze reglementaire bevoegdheden verder uit te werken, rekening houdend met de specifieke eisen die gelieerd zijn aan het beroep van gerechtsdeurwaarder. Meer bepaald gaat het over de modernisering van de deontologische regels en de regels betreffende de beroepsaansprakelijkheid van een gerechtsdeurwaarder alsook de versterkte controle op de derdenrekeningen.